

12. Tilastotoimisto

Tilastoneuvottelukunta oli v. 1969 tehnyt kaupunginhallitukselle esityksen toimiston johtosäännön uudistamisesta. Vuoden 1970 aikana neuvoteltiin asiasta kaupunginkanslian ja kaupunginhallituksen järjestelytoimiston edustajien kanssa. Neuvotteluissa kytkettiin tähän kysymykseen myös kysymys *kuntasuunnittelurekisterin* lopullisesta sijoituksesta.

2.11.1970 allekirjoittivat Helsingin kaupungin, Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan edustajat sopimuksen Helsingin seudun *yhteiskuntatutkimuksen neuvottelukunnan* (HESYN) perustamisesta. Helsingin kaupungin edustajiksi neuvottelukuntaan v:n 1972 loppuun saakka määrättiin rahoitusjoht. Erkki Linturi, vir.pääll. Lars Hedman ja toim.pääll. Karl-Erik Forsberg. Neuvottelukunnan puheenjohtajaksi valittiin rahoitusjoht. Linturi ja työjaoston puheenjohtajaksi toim.pääll. Forsberg. Helsingin kaupungin palkkaamana sihteerinä toimi yht. kand. Eino Hosia.

Vuoden 1970 yleistä *väestölaskentaa* varten asetti kaupunginhallitus Helsingin väestölaskentatoimikunnan ja valitsi sen puheenjohtajaksi toim.pääll. Forsbergin sekä jäseniksi poliisilaitoksen rekisteriosaston johtajan Väinö Vaijärven sekä Helsingin ev.lut. seurakuntien keskusrekisterin johtajan Axel A. Palmgrenin. Laskennan toimistopäälliköksi valitsi toimikunta aktuaari Elisabeth Elfvingrenin, jolle myönnettiin virkavapautta vakinaisesta virastaan ajaksi 1.12.1970–31.5.1971. Sa-

maksi ajaksi myönnettiin virkavapautta tilastotoimiston toimistoapulaiselle Taimi Kupiaiselle, joka valittiin väestölaskennan laskentasihteeriksi. Varsinainen tehostettu toiminta alkoi 1.12. kaupungin laskentaa varten luovuttamassa huoneistossa Yrjönkatu 21 a. Vuoden 1971 alusta varattiin aineiston tarkastamista varten tilaa Lauttasaaren yhteiskoulun vanhasta koulukiinteistöstä Haahkukuja 5. Tilastotoimiston talousarviossa oli varattu 50 000 mk väestölaskentaa varten.

Lasten päivähoidon tarpeen tutkimista varten kaupunginhallituksen järjestelytoimiston vs. tutkijana oli aktuaari Iris Järvenpää virkavapaana vakinaisesta virastaan ajan 1.12.1969–31.3.1970.

Tilastoneuvottelukunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa ja pöytäkirjaan merkittiin 14 pykälää. Neuvottelukunta teki esityksen tilastotoimiston julkaiseman terveydenhoitojulkaisun jälkimmäisen osan toimittamistavan muuttamisesta; kaupunkitilastomiesten kansainvälisen yhdistyksen kokouksen järjestämisestä Helsinkiin v. 1972 ja kahden unkarilaisen tilastomiehen kutsumisesta Helsinkiin, sekä antoi kaupunginhallitukselle lausunnot lasten ohjatun perhepäivähoidon kokeilusta, vuositilintarkastajien kertomuksessa olevasta huomautuksesta, kiinteistörekisterin tietojen julkisuudesta sekä valtuustoaloitteesta, joka koski määrärahojen varaamista nuorten taiteenharjoittajien työskentely- ja asunto-olosuhteitten tutkimiseksi.

Kanslisti Annikki Lehmuksaari *kuoli* 12.2. Viroistaan *erosivat* tilastosiht. Maj Björklund 1.5. siirtyen eläkkeelle, sekä toimistoapulaiset Aili Railio 11.4., Helinä Wuori 21.11., Helli Piippo 1.4. ja Seija Kallaluoto 16.11. Virkoihin *valittiin*: tilastosihteerin virkaan 1.6. alkaen toim.apul. Aino Petramaa, kanslistin virkaan 1.4. alkaen toim.apul. Kaisla Noronmaa, 10. pl:n toimistoapulaisen virkoihin 16.5. alkaen toimistoapulaiset Per Forsius ja Taimi Kupiainen sekä 1.6. alkaen ts. toim. apul. Mirja Kettula, 8. pl:n toimistoapulaisen virkoihin 1.7. alkaen toimistoapulaiset Ulla Jäppinen ja Aino Rankamaa sekä 7. pl:n toimistoapulaisen virkoihin 16.9. alkaen rva Maire Pajunen, 1.10. alkaen rva Ritva Kuokkala ja 1.11. alkaen nti Tuula Saastamoinen. Neiti Sinikka Susi *valittiin* 16.5. alkaen 7. pl:n toimistoapulaisen virkaan ja erosi 1.7. Hankintatoimistosta siirrettiin 1.1.1971 tilastotoimistoon 8. pl:n toimistoapulaisen virka ja sen hoitaja nti Aira Laakso.

Osallistuminen kokouksiin, kursseihin ym. Toim.pääll. Forsberg osallistui 7.–8.7. International Association of Municipal Statisticians järjestämään vuosikokoukseen Strasbourgissa; toim.pääll. Forsberg, yliaktuaari Saxén ja aktuaari Elfvengren 8.–13.6. Hässelbyssä järjestettyyn demografien symposiumiin ja Tukholmassa järjestettyihin kunnallistilastokokoukseen sekä yleiseen pohjoismaiseen tilastokokoukseen aktuaarit Järvenpää ja Kivekäs 10.–13.6. Tukholmassa järjestettyihin kahteen edellä mainittuun kokoukseen sekä toim.pääll. Forsberg, yliaktuaari Saxén ja aktuaarit Jännes, Kivekäs ja Lappalainen 24.–25.9. Turussa järjestettyyn kunnallisten tilastotutkijoiden kokoukseen.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämän kurssin suoritti 4 henkilöä.

Tilastotoimiston edustajaksi uudelleen järjestettyyn tietojenkäsittelyneuvottelukuntaan määrättiin yliaktuaari Viitaila. Laajennetun piispainkokouksen valitsemana edustajana osallistui toim.pääll. Forsberg komiteatyöhön, joka tähtäsi seurakuntien väestö-

kirjanpidon ja valtion aloittaman väestörekisteritoiminnan koordinoimiseen.

Toimintavuoden aikana valmistuivat seuraavat *julkaisut*:

- 8. 2. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta I osa 1964
- 9. 3. Ulkomaan kauppa ja merenkulku 1968 (HKT II–III)
- 8. 4. Tilastollinen vuosikirja 1969
- 21. 5. Kunnalliskalenteri 1970
- 21. 5. Kommunal kalender 1970
- 6. 7. Kunnallinen asetuskokoelma 1969
- 26. 8. Kommunal författningssamling 1966
- 13.11. Terveysten- ja sairaanhoito, I 1969 (HKT I:1)

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» ilmestyi 11 vihkoa, joista yksi kaksoisnumero. Yhteinen sivumäärä oli 472 (ed. v. 514). Irtolehtimenetelmää käyttäen julkaistiin edelleen Helsingin kaupungin säädöskokoelma sekä Virastojen ja laitosten asiahakemisto.

Tilastollisessa kuukausijulkaisussa julkaistiin seuraavat *tutkimusselostukset*:

- Muuttoliikkeen vaikutus Helsingin väestömäärään
- Suur-Helsingin ja sen osa-alueiden vähittäismyynnin kehitys 1969 (Helsingin kauppalakamarin toimesta)
- Kaupungin lastentarhoihin pyrkijät syksyllä 1969
- Asukkaiden vaihtuminen kahdessa Helsingin vanhassa kaupunginosassa
- Helsingin kaupungin liikunta
- Kampin ammattikoulun entisten oppilaiden sijoittumisesta työmarkkinoilla

Edelleen julkaistiin v:n 1965 otantaväestölaskennan tietojen perusteella seuraavat selvitykset:

- Oppivelvollisten lasten koulunkäynti ja -suunnitelmat
- Laitosväestö ja asunnottomat
- Perheet

Muut tutkimukset. Edellisenä vuonna aloitettu Tilastollisessa päätoimistossa tapahtuva tietojen keräys kaupungin kansantulotilastoa varten oli pakko keskeyttää, koska siihen taloussuunnittelutoimikunnan varoilla palkatulle henkilölle annettiin toimikunnan toimesta muita tehtäviä.

Nuorisotyölautakunnan aloitteesta kaupunginhallitus päätti antaa tilastotoimiston tehtäväksi suorittaa tutkimuksen nuorison asumiseen ja vapaa-ajankäyttöön liittyvistä ongelmista.

Nuorisokomitean aloitteesta toimisto sai tehtäväkseen yhteistyössä eräitten muitten kaupungin elinten kanssa suorittaa tutkimuksen ns. moniongelmaperheistä sekä ehdotuksen laatimisen niistä palvelumuodoista, joita lisääntyvän vapaa-ajan vietto vaatii varsinkin lasten ja nuorten kesänviettokysymystä ajatellen.

Kaupunginhallituksen toimeksiannosta suoritti toimisto tutkimuksen Kontula-Vesalan alueella asuvien eläkeläisten ja vanhusten palvelusten tarpeesta. Tarkoitusta varten myönnettiin 7 000 mk:n määräraha.

Elintarvikekeskuksen lautakunnan toivomuksesta toimisto keräsi tietoja niistä kaupungin viran- ja toimenhaltijoista sekä työntekijöistä, joilla oli tilaisuus ruokailla työmaaruokaloissa.

Asunto-ohjelmatoimikunnan toivomuksesta ryhtyi toimisto selvittämään Kantakaupungin eräissä kaupunginosissa v:n 1969 aikana tapahtunutta piilokonttoristumista.

Toimisto on aikaisemmin vuosittain julkaissut tiedot henkikirjoitetusta väestöstä kaupunginosittain. Näihin tietoihin liitettiin kertomusvuonna tiedot väestön ikäjakaumasta.

Toimisto ja sen *reikäkorttiyksikkö* hankki uusia tai laajennettuja tilastoja kaupungin hallintoelimien käyttöön seuraavasti: hoitolaitosten suunnittelutoimikunnalle tietoja sairaaloiden potilaitten pitkäaikaishoidosta, asunto-ohjelmatoimikunnalle tietoja rakennustoiminnasta, kaupunkisuunnitteluviras-

tole oppikoulutietoja, sairaalavirastolle tietoja huumaus- ja lääkeaineiden väärinkäytännistä sekä ruokailusta sairaaloissa, Marian sairaalalle tietoja ruumiinavauksista ja koe-paloista sekä kaupungin koulu-uunnittelijoille tietoja koulujen oppilaista.

Sairaaloitteen laboratoriotutkimusten lyhytkausi-raportointi siirrettiin kaupungin tietojenkäsittelykeskukseen.

Reikäkorttiyksikön koneitten kuormitus oli seuraava:

	tuntia	% käytettävissä olleesta virka-ajasta v. 1970 v. 1969	
taulukointikone	1 110	61	72
toisintokone	419	23	30
lajittelijat (2)	2 470	68	60

Paitsi edellämämainituista asioista antoi toimisto *lausunnon* palkkalautakunnalle toimihenkilöiden työehtosopimukseen liittyvästä palkkahinnoittelusta sekä Tilastolliselle päätoimistolle koulutusluokittelusta.

Eri-laisia tietoja annettiin mm. seuraavasti: kaupunginkanslialle arvio veroäyrien kertymisestä, Helsingin seutukaavaliitolle tietoja rakennustoiminnasta, sisäasiainministeriölle arvio ruotsinkielisestä väestöstä lääneittäin v. 1980, kauppa- ja teollisuusministeriölle edelleen USA:han lähetettäväksi taloudellisia tietoja Helsingistä, Helsingin sotilaspiirin esikunnalle kaupunkiin ja kaupungista muuttaneista 17-59 -vuotiaista miehistä, siirtolaisuustutkimusten ohjelmointitoimikunnalle ilmoitus toimiston suorittamista muuttoliikettä koskevista tutkimuksista, Birminghamissa sijaitsevalle instituutille tietoja kaupungin taloutta ja veroäyrien kertymistä koskevista regressioanalyysistä sekä Bochumin yliopiston tutkijalle tietoja väestötiheydestä kaupunginosittain sekä Helsingin seudun lähialueella.

Hankinnat. Kertomusvuonna hankittiin laskukone, kirjoituskone ja sanelukone sekä toimistokalusteita. Uudishankintojen yhteisarvo oli 6 590 (ed. v. 12 603) mk.

Kertomusvuonna *kirjaston* nidosten lukumäärä lisääntyi 1 205:llä (1 371), johon sisältyy julkaisujen vaihtosopimusten perusteella vastaanotettuja, lahjaksi saatuja sekä ostamalla hankittuja julkaisuja ja teoksia. Kirjastosta lainattiin kuittia vastaan 1 002 (663) teosta ja arkistoasiakirjoja 143 (294). Tutkijain lukusalikäyntejä oli 225 (266). Informaatiota kirjastosta lisättiin siten, että tilastollisessa kuukausijulkaisussa ilmoitettiin kirjaston uudishankinnoista.

Saapuneita *kirjeitä* oli 498 ja lähteneitä 441. *Lähetysten* (julkaisut) lukumäärä oli 10 364 (9 846).

Toimiston *tulot* julkaisujen myynnistä ym. olivat 4 953 (7 163) mk. Sairausvakuutuskorvauksia kertyi 4 956 (7 004) mk.

Määrärahoja oli talousarviossa varattu 1 739 917 mk, siirto- ja lisämäärärahat mukaan lukien oli käytettävissä yht. 1 908 526 mk; *menot* olivat 1 639 349 mk.